

Offentlig-privat samarbejde

Peter Birch Sørensen
Formand for Produktivitetskommissionen

Præsentation af hovedkonklusioner i
Produktivitetskommissionens analyserapport nr. 6
på pressemøde den 17. februar 2014

Dagsorden

- Hvad er offentlig-privat samarbejde?
- Hvilke opgaver egner sig til offentlig-privat samarbejde?
- Danske erfaringer med offentlig-privat samarbejde
- anbefalinger om offentlig-privat samarbejde

Hvad er offentlig-privat samarbejde?

- Involvering af private aktører i løsningen af offentlige opgaver

Formål:

- At øge effektiviteten i opgaveløsningen

Hvilke former tager offentlig-privat samarbejde?

- Almindelige offentlige udbud
- Frit valg
- Offentlige udbud med funktionskrav
- Offentlig-privat innovationssamarbejde (med eller uden udbud)
- Offentlig-privat partnerskab

Hvordan kan offentlig-privat samarbejde øge effektiviteten?

Grundlæggende:

- Ved at skabe konkurrence om udførelsen af de offentlige opgaver
- Ved at forbedre videndelingen mellem den offentlige og den private sektor
- **Bemærk:** Det afgørende er ikke, om opgaven ender med at blive udført i offentligt eller privat regi, men at der skabes konkurrence

Offentlig-privat samarbejde (OPS) er ikke relevant overalt

- OPS er uegnet for myndighedsopgaver som fx forsvar, politi, retsvæsen o.l.

OPS kan også være uhensigtsmæssigt, hvis

- Det er svært at skabe effektiv konkurrence

og/eller hvis udlicitering medfører

- Væsentligt højere tilsynsomkostninger
- Vanskeligere samordning på tværs af serviceområder
- Tab af vigtige kompetencer i det offentlige

Danske erfaringer med offentlig-privat samarbejde

- En del erfaringer med udlicitering af tekniske serviceopgaver (renovation, vedligeholdelse af veje og parker, rengøring, transport o.l.)

Kun begrænsede erfaringer med

- Udlicitering af "bløde" serviceopgaver
- Offentlig-privat innovationssamarbejde
- Offentlig-private partnerskaber

Holdningsmæssige barrierer

- Traditionelt en del skepsis over for udlicitering af ”bløde” serviceopgaver: Frygt for at profitmotivet vil medføre kvalitetsforringelser

Men

- En offentlig monopolstilling kan også føre til dårlig kvalitet
- Det afgørende er en effektiv ledelse, ansvarlige medarbejdere og et effektivt tilsyn

Nye danske eksempler på offentlig-privat samarbejde om bløde serviceopgaver

Eksempel 1: Almindeligt udbud

Udlicitering af MR-scanninger

Baggrund: Regionerne er lovmæssigt forpligtet til at udrede syge borgere inden for 30 dage

- Sygehusene i Region Midtjylland har udliciteret MR-scanninger til privatklinik
- Ved udbuddet af opgaven blev der lagt vægt på både pris og kvalitet
- Fleksibel aftale: Ingen garantier for minimumsomsætning eller minimumsgrænse for antallet af henvisninger
- Opgaven egner sig til udbud, fordi der var adskillige mulige leverandører, og fordi kvaliteten er relativt let at kontrollere

Privatklinik leverer billige MR-scanninger til tiden

Resultater:

- Prisen på MR-scanninger er halveret
- Borgerne får hurtigere betjening
- Undersøgelsesresultaterne leveres til tiden

Hvordan fremkommer produktivetsgevinsten?

- Bedre udnyttelse af den samlede kapacitet på offentlige sygehuse og private klinikker

Eksempel 2: Fleksibelt partnerskab med udviklingssamarbejde

Aftale mellem Region Sjælland og fem private hospitaler

- Konsortiet leverer sundhedsydelser efter behov inden for kardiologi, allergologi og lungemedicin, neurologi, ortopædi og rygspecialet
- Et privathospital i konsortiet driver smerteklinikken på Næstved sygehus
- Konsortiet kan uddanne lægefagligt personale i specialer, som Region Sjælland ikke besidder
- Konsortiet kan indgå i forsknings- og udviklingssamarbejder med Region Sjællands læger

Resultater

- Omkostningerne er i gennemsnit 10-15 pct. lavere for de sundhedsydelser, konsortiet varetager

Hvordan fremkommer produktivitetsgevinsten?

- Bedre udnyttelse af den samlede kapacitet
- Gevinster ved videndeling

Eksempel 3: Udbud med funktionskrav i offentlig-privat partnerskab

Partnerskab mellem Kolding Kommune og privat konsortium

- Konsortiet skal opføre og drive et nyt plejecenter samt seniorboliger for ældre i en periode på 20 år
- Brugerdreven innovation: Funktionskrav baseret på 12 "hverdagsfortællinger" om ældres liv og behov
- Gensidigt forpligtende samarbejde om udvikling af plejecentrets faciliteter og tilbud
- Kommunen bærer risikoen, hvis lejlighederne på plejecentret og seniorboligerne i perioder står tomme.

Forventede resultater af partnerskabet i Kolding Kommune

- Sikker gevinst: Billigere madservice
- Den lange kontraktperiode har gjort det muligt at samtænke drifts- og anlægsfasen og har motiveret konsortiets ledende firma til at investere yderligere i byggeriets integrerede velfærdsteknologi
- Den gensidige forpligtelse giver kommunen mulighed for at stille krav om effektiviseringer løbende

Kæmpeudbud i Gribskov Kommune

Udbud til en værdi af over 250 mio. kr. vil berøre 2000 borgere. Omfatter

- Hjemmepleje, hjemmesygepleje og træning i eget hjem
- Madservice
- Socialpædagogisk støttecenter
- Drift af 5 plejecentre, et genoptræningscenter, to sociale botilbud og et center for midlertidigt plejeophold
- Krav om vægt på forebyggelse, efterbehandling i eget hjem og inddragelse af ny velfærdsteknologi
- Udbuddet løber i seks år med mulighed for tre års forlængelse

Produktivitetskommissionens vigtigste anbefalinger om offentlig-privat samarbejde

Anbefalinger om konkurrenceudsættelse

- *Skab konkurrence om alle de offentlige opgaver, der egner sig til konkurrenceudsættelse*
- Sænk omkostningerne ved udbud gennem klarere og mere fleksible regler
- Fjern uhensigtsmæssige lovbarrierer mod udlicitering
- Udform udbudsmaterialet så det er attraktivt for så mange leverandører som muligt at byde
- Bedre erfaringsopsamling og videndeling: Dokumentér hvad der sker med kvalitet og produktivitet, når opgaver udliciteres
- Sæt mål for konkurrencen om de offentlige opgaver
- Afsæt statslige ressourcer til at støtte offentlige myndigheder, der ønsker at udbyde flere opgaver

Anbefalinger om frit valg

- **Kombinér frit valg med udbud på fritvalgsområder, hvor det er svært at skabe effektiv løbende konkurrence mellem leverandørerne**
- **Lav enklere regler for beregning af fritvalgspriser og mere ensartede og standardiserede godkendelsesprocedurer**
- **Sørg for, at borgerne har adgang til sammenlignelige og opdaterede kvalitetsindikatorer på fritvalgsområderne**
- **Undersøg effekterne af fritvalgsordningerne på den offentlige sektors produktivitet, kvaliteten i ydelsen og konkurrencen i markedet.**

Anbefalinger om offentlige indkøb

- Vis godt købmandskab: Hold fokus på totaløkonomien frem for besparelser her og nu
- Indgå fælles indkøbsaftaler for varer og serviceydelser, hvor behovene er ens, hvor der findes klare standarder for kvaliteten, og hvor der er tilstrækkelig konkurrence i markedet

Anbefalinger om innovationsfremmende offentlige indkøb

- Giv plads til nytænkning: Erstat detaljerede aktivitets- og produktkrav med funktionskrav, hvor det er muligt, så der skabes gode betingelser for innovation
- Lad en central kompetenceenhed udbrede erfaringerne med innovationsfremmende offentlige indkøb og yde bistand til offentlige enheder, der gerne vil anvende denne indkøbsform og offentlig-private innovationspartnerskaber

Anbefalinger om offentlig-private partnerskaber (OPP)

- Anvend OPP dér, hvor det kan give en mere effektiv opgaveløsning og ikke for at "skjule" de offentlige gældsforpligtelser
- Lad en central kompetenceenhed få ansvaret for at udbrede erfaringerne med OPP og for at yde bistand til offentlige enheder, der gerne vil anvende denne samarbejdsform